

Asia: VN/10316/2026

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi Lupa- ja valvontavirastosta annetun asetuksen 2 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lupa- ja valvontavirasto (LVV) katsoo, että nyt esitetty malli, jossa rahapelivalvonta keskitetään omaan toimintayksikköön, ei ole toimintojen organisoinnin kannalta tarkoituksenmukaisin vaihtoehto. LVV katsoo ensisijaisesti, että tehtävät tulisi organisoida virastossa jo olemassa olevaan elinkeinovalvonta ja oikeusturva -toimintayksikköön.

Voimassa olevassa Lupa- ja valvontavirastoa koskevassa valtioneuvoston asetuksen (jatkossa voimassa oleva asetus) 2 §:ssä todetaan, että virastolla on elinkeinovalvonta ja oikeusturva -toimintayksikkö. Lisäksi 2 §:ssä todetaan, että toimintayksikön tehtävänä on hoitaa virastolle säädetyt ja Lupa- ja valvontavirastosta annetun lain (jatkossa LVV-laki) 4 §:n 7 momentin tarkoittamalla tavalla viraston työjärjestyksellä tarkemmin määrätyt lupa-, valvonta-, rekisteröinti- ja oikeusturvatehtävät, jotka eivät kuulu osastojen toimialan tehtäväjaon mukaisesti pääosin viraston osastojen käsiteltäväksi. Lisäksi toimintayksikön tehtävänä on hoitaa viraston pääjohtajan määräämät muut tehtävät. Toimintayksikkö hoitaa esimerkiksi rahanpesun valvontaan liittyviä tehtäviä.

Mikäli rahapelivalvonnan tehtävät järjestetään omaksi toimintayksiköksi, tulee asetuksen joka tapauksessa mahdollistaa päällekkäisten tai synergiaa sisältävien toimintojen keskitetty järjestäminen. Rahanpesun valvontaan liittyviä tehtäviä ei ole tarkoituksenmukaista hajottaa kahteen toimintayksikköön.

Vaikka LVV-lain 4 §:n 1 momentin perusteella valtioneuvoston asetuksella voidaan virastolle määrätä useampia toimintayksiköjä, näidenkin sisällä tehtävien sijoittumista voidaan määrätä työjärjestyksellä. Osatehtävien sijoittamisesta ei voida asetuksella säätää laista poikkeavasti esimerkiksi rahanpesun osalta. Rahanpesunvalvonta (sekä tähän liittyvät rekisteröintitehtävät) on Lupa- ja valvontavirastolle osoitettujen valvottavien osalta valtakunnallinen tehtävä, jossa edustetaan Suomea kansallisesti ja kansainvälisesti. Valvontatehtävää suunnitellaan ja suoritetaan

poikkeuksellisen laajasti poikkihallinnollisesti muiden viranomaisten ja tahojen kesken. Maakohtaista suoriutumista rahanpesun valvonnassa ja terrorismin ehkäisyssä arvioidaan maailmanlaajuisen kansainvälisten toimijoiden osalta The Financial Action Task Force (FATF) toimesta, johon Suomi on sitoutunut. Suomen sitoutuminen FATF toimintaan edellyttää tämän valvonnan standardien ja ohjeistusten noudattamista. Rahanpesunvalvontaa tulee LVV:n osalta toteuttaa samoja ja yhteisiä periaatteita noudattaen, kuten näistä raportointi. Lisäksi Suomi osallistuu EU:n The Authority for Anti-Money Laundering and Countering the Financing of Terrorism (AMLA) toimintaan. AMLAn kautta varmistetaan EU:n sisäisten velvoitteiden toimeenpanoa.

Edellä mainittu huomioon ottaen rahanpesuvalvontaa koskevat tehtävät tulisi keskittää jo olemassa olevaan toimintayksiköön. Näin voidaan varmistaa rahapesuvalvonnan tehokkaan ja yhdenmukaisen valvonnan toteuttaminen. Tämä huomioon ottaen on pohdittava, onko jäljelle jäävät rahapelivalvontaa koskevat tehtävät järkevää organisoida omaksi toimintayksikökseen vai tulisiko rahapelivalvontaan jäävät tehtävät keskittää omaksi yksikökseen olemassa olevan toimintayksikön sisälle.

Perustelumuistiossa todetaan, että toisiin tehtäviin alun perin rekrytoitujen toimintayksikön päällikön tulisi osaltaan pystyä perehtymään sisällöllisesti hyvinkin kompleksisiin rahapeliasioihin. Virasto nostaa esiin sen, että sen ylimmällä johdolla on lähtökohtaisesti johdettavanaan hyvin moninaisia ja monimuotoisia osastoja ja tehtäväkokonaisuuksia. Erilaisten kokonaisuuksien haltuun ottamista ei ole katsottu ongelmalliseksi LVV:n hankevaiheessa vaan ennemmin johtamiskykyyn liittyväksi välttämättömyydeksi. Monialaisessa organisaatiossa tämä on lähtökohtainen vaatimus johtamistehtävissä toimiville. Koska toimintayksikön johtaja on osa viraston johtoryhmää, on keskeinen tehtävään liittyvä osaamisvaatimus myös monialaisuuden, asiakaslähtöisyyden ja moniammatillisen osaamisen johtaminen osana viraston kokonaisjohtamista. Virasto katsoo, että muistiossa mainitut johtamista koskevat riskit ovat hyvin vähäiset. Toimintayksikön alle rakennettaisiin joka tapauksessa muuta virastoa vastaavasti yksikkö- ja ryhmärakenne. Viraston johtamisjärjestelmän ja kokonaisjohtamisen kannalta on tarkoituksenmukaista, että organisaatorakenne pysyy hallittavana ja että organisaatioyksiköt muodostavat riittävän laajan kokonaisuuden.

Lisäksi LVV toteaa, että vaikka rahapelivalvonnan ohjaavana ministeriönä toimiikin sisäministeriö, on toiminnan ohjauksessa myös keskeinen rooli sosiaali- ja terveysministeriöllä rahapelihaittojen torjunnan osalta sekä STEA-avustusten osalta. Rahapelivalvonnan toiminta muistuttaakin hyvin pitkälle alkoholi- ja tupakkavalvontaa, joissa myös elinkeinotoiminnan sääntelyn kautta pyritään ehkäisemään riippuvuuksista aiheutuvia sosiaalisia ja terveyshaittoja. Alkoholi- ja tupakkavalvonta on tehnyt vuosien saatossa poliisihallituksen arpajaishallinnon kanssa yhteistyötä markkinavalvonnassa. Tätä näkökulmaa ei ole huomioitu perustelumuistioluonnoksessa.

Lopuksi LVV toteaa, että viraston laskeva määrärahakehys huomioon ottaen viraston organisaation sementoiminen lainsäädännön kautta ei ole viraston tehokkaan toiminnan johtamisen ja organisoimisen kannalta toivottavaa. Virasto painottaa sitä, että johdolla tulee olla mahdollisuus uudelleen järjestellä toimintoja ja organisaatiota erityisesti tässä julkisen talouden tilanteessa.

Virasto ei voi saavuttaa sille asetettuja tavoitteita, mikäli rakenteet ovat liian jäykät. Pääjohtajan toimivalta järjestellä toimintoja viraston sisällä tulee olla mahdollista.

Lehtonen Niina
Lupa- ja valvontavirasto